

Българска асоциация за лица с интелектуални затруднения

БЮЛЕТИН

Октомври 2013 г. / брой 3

Тема на броя: Включващо обучение

10 години по-късно

Официално стартирало през 2002 г. и подготвяно от 80-те години, в настоящия момент включващото обучение все още предизвиква противоречиви оценки.

Две са основните разлики между интегрираното и включващото обучение:

- При интегрираното детето е длъжно да се приспособи към средата; при включващото учебната среда трябва да се измени, за да го включи;

- Интегрираното се обезпечава главно от специалистите от ресурсните центрове и те поемат основните дейности; при включващото водещата роля е на училището/детската градина.

Естествено, ще мине време докато идеята бъде осъществена.

В този процес има място, и то задължително, за неправителствените организации, които могат да са истинският коректив, така че този път наистина да се постигне нужното съобразяване с особеностите и потребностите на всяко дете, изграждането на образователна среда, дружелюбна към всеки и гъвкав образователно - възпитателен процес.

Вероятно малко хора знаят за активното участие на БАЛИЗ в процеса на налагане на включващото обучение; в изработването на нормативната база и документацията на екипите за комплексно педагогическо оценяване, индивидуалните обучителни програми, прилагането им в практиката

Зорница Вълкова

Съдържание:

➤ СЪЩНОСТ НА ВКЛЮЧВАЩОТО ОБРАЗОВАНИЕ

➤ ВКЛЮЧВАЩО ОБРАЗОВАНИЕ - НАЧАЛОТО

➤ СПОДЕЛЯНЕ НА ОПИТ

➤ ВКЛЮЧВАЩОТО ОБУЧЕНИЕ И АЛТЕРНАТИВНАТА КОМУНИКАЦИЯ

Бюлетинът на БАЛИЗ излиза на всеки три месеца и се разпространява в електронен вид до членовете на Асоциацията.

Информация за нови проекти и дейност на членовете очакваме на електронния адрес на БАЛИЗ: bapid@bapid.com

Лица за контакт: Зорница Вълкова, Сдружение "Св. Иван Рилски", гр. Бургас и Даниел Тодоров, БАЛИЗ.

СЪЩНОСТ НА ВКЛЮЧАЩОТО ОБРАЗОВАНИЕ

Основните аргументи за обучението на деца с увреждания в интегрирана среда са социални и морални. Системата от помощни училища доведе до социална сегрегация и изолация на хората с увреждания: от самото начало се създаваха отделни светове. От друга страна включващо образование поставя основите на едно общество за всички хора, в което различията се приемат и ценят.

Пълноценното участие на хората с увреждания в обществото започва с включването им в една от първите социални форми – училището.

Включващо обучение означава:

- Обучение на деца с увреждания в училищата, които те биха посещавали, ако нямаша увреждания
- Осигуряване на подпомагане, от което децата с увреждания се нуждаят, за да бъдат в нормална обстановка
- Подкрепяне на масовите учители и административното ръководство
- Децата с увреждания да следват същия план като другите деца
- Да се насърчава приятелството между децата с увреждания и техните съученици
- Учителите и административното ръководство да приемат тези задачи сериозно
- Да се научат всички деца да разбират и приемат различията.

Включващото образование дава възможност на учениците без увреждания да имат съученици, които по един или друг начин се отличават от останалите и да се научат да приемат и уважават тези „различия“. На свой ред учениците с увреждания стават част от училищната общност и придобиват реалистична представа за обществото, както и за собствените способности и ограничения. Така, когато пораснат, те имат възможността да участват по-пълноценно в живота на обществото.

Декарацията от Саламанка

Изминаха почти 20 години от приемането на декларацията от делегатите на световната конфедерация „Образование за хора с специални нужди“, представляващи 92 правителства и 25 международни организации в Саламанка – Испания. Според нея

„Включващите училища трябва да разпознават и да отговарят на разнообразните нужди на учениците, да са приспособими към различните начини и нива на обучение, както и да осигуряват качествено образование за всички чрез подходяща учебна програма, организирана система, стратегии за преподаване, използване на ресурсите и партньорство с общността.“ (ЮНЕСКО – Бюлетин от Саламанка)

През месец август 2013 г. се проведе редовно заседание на Националния съвет за интеграция на хората с увреждания със дневен ред:

- Обсъждане на предложения за антикризисни мерки в областта на интеграция на хора с увреждания“;
- Обсъждане на предложения за създаване на ефективен механизъм за предоставяне на медицински изделия, помощни средства, приспособления и съоръжения;

ВКЛЮЧАЩОТО ОБУЧЕНИЕ И АЛТЕРНАТИВНАТА КОМУНИКАЦИЯ

Европейски съюз

BG 051PO001-7.0.01

„БЕЗ ГРАНИЦИ – КОМПОНЕНТ 1”

Европейски социален фонд

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси” 2007-2013, съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Инвестира във вашето бъдеще!

В края на месец октомври 2013 година, БАЛИЗ, в партньорство в английската неправителствената организация the MAKATON Charity, успешно завърши проект „Комуникацията – врата към света”, финансиран по оперативна програма „Развитие на човешките ресурси” съгласно договор за безвъзмездна помощ BG051PO001 - 7.0.01 - 0140 в рамките на схемата „Без граници – компонент 1”.

В периода май-октомври 2013 година, акцент в дейностите бе финализиране на трансфера и адаптирането на основния MAKATON речник, както и публикуване на методична литература и дидактически материали за системата MAKATON на български език. През месец май бе осъществено и планираното второ посещение на българските експерти във Великобритания. Фокусът на посещението бе наблюдение на ефекта от употребата на MAKATON в възможност за подобрене на резултатите от процеса на ранна интервенция. На българските експерти бяха представени методологични материали, специално разработени за работа с бебета и техните родители.

В последващите месеци, партньорите от the MAKATON Charity одобриха финален вариант на Основния и допълнителния MAKATON речник. Този вариант бе в основата на отпечатаните обучителен наръчник и методично ръководство, който бяха официално представени на 17 октомври по време на пресконференция за резултатите от проекта, организирана на БАЛИЗ.

Включващото образование вече се утвърждава като добро за всички ученици, защото предлага гъвкави и адаптирани учебни програми, нови методи на преподаване като инструкции на различни нива, работа в екип, диференциране и индивидуализиране по време на учебния час. То е основано на педагогика, ориентирана към детето и стимулираща учебна среда. Включващото обучение откликва на различията на всички ученици и подпомага ученето при всички деца, то е средство училищното образование да бъде подобро за всички. Това налага някои промени по време на обучението като промяна на учебната обстановка, на учебните цели за всеки отделен ученик, на материалите, които се използват в часа, на индивидуалната помощ за всеки ученик и изисква създаване на алтернативни занимания. Всички тези промени водят до подобряване качеството на образованието като цяло.

Предизвикателството е да се намери начин учителите да отговорят на различията на учениците в класната стая, да се съобразят с различните стилове и темпове на учене. Само по този начин качествено включващо образование може да бъде предоставяно дори на деца с тежки увреждания, и ако това може да се случи с някои деца в някое училище, то би могло да се реализира навсякъде.

Включващо обучение

Родителите на деца с увреждания искат всички деца да ходят в общите училища.

Но много деца с интелектуални затруднения все още трябва да посещават специални училища. Те не могат да учат или играят с деца без увреждания.

Това не е добре.

Децата с увреждания трябва да учат с всички останали деца.

Дори ако децата с увреждания се нуждаят от подкрепа.

Учителите трябва първо да гледат какво може да прави едно дете, а не какво не може.

Децата в един и същи клас могат да учат различни неща по едно и също време.

Училищните директори трябва да подкрепят включващото обучение. Училищата трябва да гледат какво могат децата.

Учителите трябва да променят начина си на преподаване.

БАЛИЗ подкрепя включващото обучение за всички деца.